

Monumentnummer*: 522017

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 december 2001
Kadaster deel/nr 82956/112

Woonplaats* Beek
Gemeente* Berg en Dal
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Beek
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Ubbergen
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3839

Omschrijving**

Inleiding

`Douane-informatie bureau der ANWB', KIOSK gebouwd in 1938 in opdracht van de ANWB naar ontwerp van de architect BERT SCHULTHEISS uit Haarlem, in de stijl van het NIEUWE BOUWEN. Het gebouwtje is gelegen aan Plein Mooi Nederland, nabij de voormalige, in 1949 verlegde grens met Duitsland en functioneerde hier als toeristisch informatiekantoor. De ontwikkeling van het toerisme in de gemeente Ubbergen zette rond de eeuwwisseling in en hangt nauw samen met het aantrekkelijke landschap hier ter plaatse. Ter hoogte van het plein buigt zich de Van Randwijckweg af van de doorgaande Rijksstraatweg en loopt naar boven over de heuvelrug. Hier bestond enige decennia lang een bergspoorlijn naar Berg en Dal, terwijl over de Rijksstraatweg een stoomtram naar Duitsland liep. Het huisje is tussen deze twee straten gesitueerd, aan het einde van een reeds bestaande keermuur die het hoogteverschil tussen beide straten opvangt. Dit niveauverschil zorgt voor een bijzondere hoofdvorm met ongelijke en verspringende daken en gevelvlakken. Het gebouwtje is bovendien tweezijdig georiënteerd door loketten aan beide straten, en bezit zodoende geen echte voorgevel.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Tegen een talud aangebouwde KIOSK met asymmetrisch ingedeelde gevels en ten gevolge van het niveauverschil verspringende zijgevels. Het gebouwtje is opgebouwd in een constructie van gewapend beton op een rechthoekige plattegrond en heeft witgepleisterde (terra nova) muren in combinatie met een hoge plint in handgevormde rode baksteen gemetseld in Noors verband. Aan elke hoofdgevel telt het gebouwtje één bouwlaag en het wordt afgesloten door een aan alle zijden overstekend zadeldak met de nokas parallel aan de straat. Het overstek van de dakschilden heeft aan de binnenzijde een afgerond profiel. Het dak heeft twee ongelijke schilden die belegd zijn met rode Romaanse pannen en de afwatering vindt plaats via stalen regenpijpen en bakgoten met uitstekende, afgeronde uiteinden. Aan de Rijksstraatweg loopt de goot links ver buiten het dak door en steunt daar op een kolom om te voorkomen dat ter plaatse van het om de hoek lopende raam, water wordt afgevoerd. Aan elke hoofdgevel bevonden zich twee lantaarns, thans is één hiervan verdwenen. Langs de rechter zijgevel is een trap gemetseld, die rechts wordt afgesloten door een in verspringend metselwerk uitgevoerde muur. Iets buiten de linker zijgevel loopt een gebogen muur ter kering van de aarden wal. De VOORGEVEL aan de Rijksstraatweg heeft rechts een licht vooruitspringende muurdam met een tot halverwege de bouwlaag doorlopende gemetselde plint. Het grootste deel van de gevel links hiervan bestaat uit een om de linker hoek lopend 12-ruits metalen venster, waarin zich een openslaand loket-raam bevindt. Het venster bezit een hardstenen vensterbank die ter plaatste van het loket iets uitspringt. De VOORGEVEL aan de Van Randwijckweg wordt vrijwel volledig ingenomen door een samengesteld metalen kozijn met een zesruits deur in het midden en zesruits zijlichten aan weerszijden. De deur bezit een dicht onderpaneel, de vensters hebben hardstenen vensterbanken. Dwars op elk geveluiteinde is een laag muurtje gemetseld afgedekt met een vernieuwde hardstenen plaat. De smalle noordelijke ZIJGEVEL bezit een hoge plint waarvan het metselwerk trapsgewijs naar boven verspringt, parallel aan de borstwering van de trap rechts ervan. In de top van de gevel bevindt zich een rond venster omgeven door een rollaag van zichtbare baksteen en voorzien van een stalen tuimelraam. Tegen de gevel is een leuning gemonteerd. In de zuidelijke ZIJGEVEL bevindt zich links van het met een ruitlengte om de hoek lopende venster, een zesruits deur zoals reeds beschreven. In de verspringende puntgevel bevindt zich een rond venster zoals beschreven. Het INTERIEUR van het huisje bestaat uit twee kleine ruimten aan elke straat.

Waardering

KIOSK gebouwd in 1938 naar ontwerp van B. SCHULTHEISS

-Van architectuurhistorische waarde als goed typologisch voorbeeld van een KIOSK uit het Interbellum, in casu een ANWB-informatiekantoor. Het gebouwtje valt op vanwege de zeer bijzondere hoofdvorm met ongelijke bouwvolumes die samenhangt met het geaccidenteerde terrein, en vanwege het ontbreken van een duidelijke voorgevel, wat samenhangt met het functioneel zijn naar twee straten. Naast de typische Nieuwe Bouwen- elementen zoals het gebruik van stalen kozijnen en een om de hoek lopend venster, vertoont het gebouwtje ook meer traditionalistische elementen zoals het decoratieve gebruik van handgevormde baksteen.

-Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van Plein Mooi Nederland, die een historisch gegroeide bebouwing kent met villa's, middenstandswoningen en winkels en die gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van de hoge heuvelrug. Het huisje ligt hier op de splitsing van twee wegen en speelt hier vanwege situering, bijzondere hoofdvorm en fraaie detaillering een grote beeldbepalende rol.

-Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming van het gebouw die verbonden is met een infrastructurele en toeristische ontwikkeling. Het kantoor is een herinnering aan de landsgrens die hier tot aan de Tweede Wereldoorlog lag, en aan het toerisme dat hier al vroeg in de eeuw opkwam en samenhangt met het als on-Nederlands ervaren landschap.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Straatmeubilair

Functie

Kiosk(D)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument